

תרנג א. מימרה דרבה סוכה דף ל"ו ע"ב: ג. שם:

ג. רבינו שמחה והלמי העזרי [סימן מרש"א] והבטחה הטוב [עמוד הקפה] ויבטחו רבו עמוד שט"ג מרדכי שם רמו חשנה וכו' שם ד"ה ובאחריו, נכס מרדכי ברכות רמו קמו וכנס הנחות מיימנות ברכות ט, אות ה': ד. [הנחות] סמ"ק [סימן ק"ג אות י"ג]:

ה. הנחות אשרי בפרק ד' דכ"ה [סוף סימן ג] נכס אור וזעז סימן שם אות ה':

תרנג א. משנה סוכה דף מ"ב ע"ב:

ב. בפירוט רש"י [שם ד"ה] כמנהג והמדרש שם [כמו] [מסק] נכס ר"א מניין [ולא] סוף סימן [מנון]: תרנג א. עור נכס הרשב"א [ח"א סימן [מנון]] והנחות אשרי פרק ד' דסוכה [סימן א] נכס אור וזעז סימן שם אות ג' והמדרש בפרק ג' דסוכה [רמו חשנה]:

ציונים לרמ"א

תרנג א' דרבי משה:

יד אפרים

תרנג [בפני ריש הדין] ע"ן מה שכתב סימן ה"י ע"ב:

נכס ש"ק א' וז"ל מה שכתבתי סימן תר"ח כ"ע ר"ל, דאף אם מחוץ הלולב משנה לשנה, כמו שכתב [ע"ן] סימן תר"ח [ש"ק] ז', מכל מקום אינו אסור עד שיצא בו בשנה האחרת, דאחר התג עברה קדושתו, וכמו לעיל סימן תר"ח בסודיה:

הגהות והערות

ד. בגראה ז"ל א"כ: תרנג א' ע"ן סימן ר"י [סוף דף] [בדין ביא] ב' הש"ש סוף [הנחות] סמ"ק שם למטה מלהר"ח ג, אך לא מטעמים, ולכ"ע הטעם הוא כדי שלא להכנס לתלוף, ואילו להנחות הסמ"ק [שהכ"ע שנתרש] הטעם הוא שמה ישנה תלמוד:

ה. תוקן ע"ש מקור חיים ויד אפרים:

ו. תוקן ע"ש מקור חיים ומוספה שם, ובע"ז זה הנהיג יד אפרים:

ז. בן כתב ר"י סוף הדין נכס אחרות חיים [הנחות] לולב סימן [חא], והדרש מה שכתב בן נכס כל ז' [סימן ע"ה], בן ר"י [סוכה ב' ג

רש"י, אם כן הוא הדין בחול המועד אסור להתענות. לכן נראה לי דאף המתמיד לא יתענה יותר מחצי היום. ע"ן ריש סימן רפ"ח: תרנג נראה לי דהדק אסור להר"ח בו אפילו בשבת, דהוקפנה לכל ז', וכן משמע סימן תרס"ה [סוף פ]. אבל אחריו מותר להר"ח בו בשבת, כמו שכתב בהג"ה סימן תרנ"ח סוף ב', דהא ע"כ עמה לאו למזוה עבד.

ועוד נראה לי, דדוקא כשמר"ח בו בשעת נטילתו מצד, אבל אם נטלו בשעת נטילתו להר"ח בו, וכאילו עלתה מצד, מיד דהוה אפרי העומד לאכילה ונטלו להר"ח בו, ע"ן סימן רי"ו [ס"א] [סוף ב] וכן משמע מלשון [הגהות] סמ"ק [סימן ק"ג אות י"א], ע"ן ב"י [עמוד הקפה ד"ה ומ"ש]: א שריא בהנאה.

ד' הומונה לאו מילתא היא. [ע"ן] מה שכתבתי סימן תרל"ח סוף א' [סימן ב] [לענין לולב] [סוכה] [שם] א שמתקד:

תרנג א מקבלת אשה. אף על גב דלמינה חייבת לולב, מכל מקום רשאי [ת] לנטלו: ב לא תחליף. דע"ח לתקוני מנה [רש"י סוכה מה, א ד"ה בשבת]:

תרנג כתב רש"ל בתשובה [סימן ח], אם יום טוב ראשון בשבת אסור לשלוח עכו"ם מערב שבת, דהא אי אפשר לשכור בקבלות, שר"ך לומר נהיה שיצאו ביום טוב שני, אם כן הוי אמירה לעכו"ם שבות, ולולב ביום טוב שני דרננן, וכאילו עלתה מודו דלא דחינן דרבנן מקמי דרבנן,

ערך אהם למהריק"ש תרנג מה שפ"א [אסור להר"ח]. המנה על הדקס להר"ח בו המנה מועיל: תרנג מה שפ"א [ובחוררתו א"י], שכתב והולך הלולב מן המים ביום השבת לא יחזור מפני שהוא מוקף [ו] ונראה לי דהיינו כשהטעם נמקם אה, כי אם הוא נדו [מה לא יחזור כמקום סילת, כיון שאין לחוש מהם ודעה כשנתנו או כשחורטע למים]:

באר היטב ע"ן שם: (ב) שריא. דהומונה לאו מילתא היא, וע"ן סימן תרל"ח סוף א', [ח"א סוף ב]:

תרנג (א) חדשה. וכמו אליהו וזעז סימן תרנ"א [סוף ב], ממה ח"ט על מנהג עלתה שלוקחים בכל יום ערבה חדשה ומוכנין באגודה, ומתוך שמוכנין למטה כדי שיהיה למטה מן הדקס, נשרים עלי הערבה. ויש קושטן בטוה, ואינם מנחמים דלפעמים היו רוב העלים. ויותר טוב לדעתי לאגוד קודם יום טוב הערבה שלימה עם הלולב, וימן הלולב במים, ולא ליקח בכל יום חדשה, ע"ן שם:

תרנג (א*) מחוץ לתחום. דוקא תוך י"ב מילין, אבל חוץ לי"ב מילין כתב ב"ח דאסור, דקיימא לן [ח] תחומין דאורייתא. והמהנהג במדינה זו לשלוח אחר אחריו ביום טוב אפילו חוץ לי"ב מילין:

מחצית השקף עכ"ל סמ"ק, ודייק מ"א מה שכתב סמ"ק טוב למנוע בו בשעת נטילה משמע שלא בשעת נטילה מותר להר"ח בו. ואם כחשש שישכח לברך, או שייך כל היום. לכן סבירא ליה מה שכתב סמ"ק דרוב פעמים אינו זכור מברכה זו, והיינו דוקא בשעת נטילה, דשלא בשעת נטילה דלכאיל עולמא מברכים עליו, זה יודע לכל העולם לדעת סמ"ק, ובדודאי יברך, דאסור ליהנות בו, מה שאין כן בשעת נטילה, דיש דעות חולקת ויש אומרים דאין מברכים, נהי דלדעת סמ"ק צריך לברך גם בשעת נטילה, מכל מקום אין הרבה פשוט לכל שפברכים. ואפילו היודעים שצריך לברך, מכל מקום כיון דהברכה או אינה מוסכמת לכאיל עולמא, יפול בו יותר השכחה, וחיישינן שמא ישכח לברך. מזה מוכח דשלא בשעת נטילה לכאיל עולמא מברכים:

בשכיל בדיקה חמץ, והוא אינו אלא מדרבנן, כל שכן כאן דביום ראשון לולב מן התורה, וכל שכן בשכיל אכילה דודאי צריך להפסיק ממי מטא זמניה דלולב, כן נראה לענ"ד פשוט:

תרנג (א) הדם ש"ל מצודה. לפי שעיקרו אינו אלא להר"ח בו, ומהו הוקפנה כל ז', כמו בעני סוכה [סימן מל"ח סוף א], אבל אחריו עיקרו לאכילה, ומהו לבד הוקפנה, ולא מלהר"ח, אלא שנחלקו בצרכה, דיש אומרים דכיון דלא עבד ליהיא לא שייכה בו ברכה הנותן ר"ח טוב בפירות, על כן אין להר"ח באחריו כל ז'. וע"ן מה שכתב סימן רי"ו [סוף ד' וי"ק י"ג], וכמה [הנחות] סמ"ק [סימן ק"ג אות י"א], ואותן המריחים כשמצרכין על הנטילה מנהג טעות הוא:

תרנג (א) אב"ל לא תחליף. דטורה הוא לתקוני מנהג:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אב"ל לא תחליף. דטורה הוא לתקוני מנהג:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

תרנג (א) אפילו מי שדוכא בשבילו, וכדבר שיש בו הנאה גורמין ניה שמה יסלח אחריו, אבל מלוח לאו ליהנות נחתו [דמנ"ס שופר א, ג], ומוך דלא שכיח שיעשה אדם מלוח הנאה בעצירה:

א ועיקר מצותו בשעת ההלל. הכי משמע מדמתן החס
 מנענעין צהודו וכו': והמדקדק במעשיו יעשה
 ירושלים וכו'. צפרק לולב הגזול (מא): אמר ליה מר בר
 רב אשי אבא כלוי קא מצלי ביה מימיבי (בבבא כג.) לא יאחו
 ילין בידו וספר תורה צמיקו
 הם לאו מצוה נינהו וטריד
 מצוה נינהו ולא טריד בהו
 וספחא פ"ב הי"ג רבי אלעזר
 יק אומר כך היה מנהגן של
 רובלים אדם יוצא מביטו
 ידו הולך לבית הכנסה ולולבו
 ורא קריאת שמע ומתפלל
 בידו קורא בתורה ונושא את
 ימיו על גבי קרקע הולך לבקר
 וכו' ומשמע מדקאמר אבא
 קא מצלי ביה משמע דכולי
 לא עבדי הכי ולפיכך כתב
 דהמדקדק במעשיו יעשה
 ירושלים וכן עיקר דלמי
 מדקדק בשאר מעשיו מיחו
 כמו שכתב ראב"ה גבי תפלה
 ערביה:

א אתרוג של מצוה
 סותר להריח בו וכו'
 של מצוה אסור להריח בו
 מימרא דרבא א צפרק לולב
 ומחלוקת ה"ר שמחה ואבי
 צנרת הריח דאתרוג כחובה
 כי שם ומשמע מלשון ש"ל

א אתרוג של מצוה מותר להריח בו שעיקרו
 צעמוד התורה בשעת צרכה וקורא מדמניחו לארץ א:

א אתרוג של מצוה מותר להריח בו וכו'. מימרא דרבא לולב הגזול (זו): ופירש
 דרכי משה
 רנב (א) ובירושאי סוף לולב הגזול (היא) מסיים בהאי מעשה דאנשי ירושלים הניחו על גבי קרקע שוב אסור לטלטלו עכ"ל משמע
 דס"ל דלאחר גמר מצות הלולב אם הניחו על הארץ שוב אסור לטלטלו ביום טוב וצ"ע דהא קיימא לן (ביצה כז.) אין מוקצה
 לחצי שבת והאי הוי ראוי בין השמשות ועיין לעיל בדיני מוקצה סימן ש"ו:

החמה כדון דנכיס שמלותן ביום ודמתן צפרק ב' דמגילה (כ.) אין
 קורין את המגילה ולא מלין ולא טובלין ולא מוין וכן שומרת יום
 כנגד יום לא מטבול עד שתתן ומ"ש ועיקר
 השחר כשר: ומ"ש ועיקר
 ועיקר מצותו בשעת ההלל. ואם צריך לילך בדרך
 ואינו יכול להמתין נוטלו מיד קודם שילך ובלבד
 שיעלה עמוד השחר וקורא ההלל בלא לולב.
 והמדקדק במעשיו יעשה כאנשי ירושלים שהיה
 אדם יוצא מביטו ולולבו בידו. היה קורא קריאת
 שמע ומתפלל ולולבו בידו אף על פי שאסור
 לאחוז בידו ספר תורה ותפילין בשעת תפלה
 שמא יתבטל מכוונתו שאני הכא כיון שדבר
 מצוה הוא לא חיישינן שמא יתבטל מכוונתו.
 (ג) קורא בתורה ונושא כפיו מניחו על גבי קרקע.
 לצחם אבלים ולבקר חולים ב לולבו בידו. נכנס
 לבית המדרש משגרו ביד בנו (א) או ביד עבדו:
 ב ואסור לאכול קודם שיטלנו. שכח ואכל קודם
 שנטלו והוא על שולחנו ביום הראשון שהוא מן
 התורה יפסיק אפילו אם יש שהות ביום ליתלו
 אחר שיאכל. ומיום ראשון ואילך אם יש שהות
 ביום לא יפסיק ואם לאו יפסיק:

סימן תרנב
 פרטי דמוי דינים המבוארים בזה הסימן
 [א] מותר להריח אסור באתרוג ואם מברך עליו: אבל בהדס אסור
 להריח:

א אתרוג של מצוה מותר להריח בו שעיקרו
 צעמוד התורה בשעת צרכה וקורא מדמניחו לארץ א:

א אתרוג של מצוה מותר להריח בו וכו'. מימרא דרבא לולב הגזול (זו): ופירש
 דרכי משה
 רנב (א) ובירושאי סוף לולב הגזול (היא) מסיים בהאי מעשה דאנשי ירושלים הניחו על גבי קרקע שוב אסור לטלטלו עכ"ל משמע
 דס"ל דלאחר גמר מצות הלולב אם הניחו על הארץ שוב אסור לטלטלו ביום טוב וצ"ע דהא קיימא לן (ביצה כז.) אין מוקצה
 לחצי שבת והאי הוי ראוי בין השמשות ועיין לעיל בדיני מוקצה סימן ש"ו:

מנענעין צהודו וכו': והמדקדק במעשיו יעשה
 ירושלים וכו'. צפרק לולב הגזול (מא): אמר ליה מר בר
 רב אשי אבא כלוי קא מצלי ביה מימיבי (בבבא כג.) לא יאחו
 ילין בידו וספר תורה צמיקו
 הם לאו מצוה נינהו וטריד
 מצוה נינהו ולא טריד בהו
 וספחא פ"ב הי"ג רבי אלעזר
 יק אומר כך היה מנהגן של
 רובלים אדם יוצא מביטו
 ידו הולך לבית הכנסה ולולבו
 ורא קריאת שמע ומתפלל
 בידו קורא בתורה ונושא את
 ימיו על גבי קרקע הולך לבקר
 וכו' ומשמע מדקאמר אבא
 קא מצלי ביה משמע דכולי
 לא עבדי הכי ולפיכך כתב
 דהמדקדק במעשיו יעשה
 ירושלים וכן עיקר דלמי
 מדקדק בשאר מעשיו מיחו
 כמו שכתב ראב"ה גבי תפלה
 ערביה:

א אתרוג של מצוה
 סותר להריח בו וכו'
 של מצוה אסור להריח בו
 מימרא דרבא א צפרק לולב
 ומחלוקת ה"ר שמחה ואבי
 צנרת הריח דאתרוג כחובה
 כי שם ומשמע מלשון ש"ל

א אתרוג של מצוה מותר להריח בו שעיקרו
 צעמוד התורה בשעת צרכה וקורא מדמניחו לארץ א:

א אתרוג של מצוה מותר להריח בו וכו'. מימרא דרבא לולב הגזול (זו): ופירש
 דרכי משה
 רנב (א) ובירושאי סוף לולב הגזול (היא) מסיים בהאי מעשה דאנשי ירושלים הניחו על גבי קרקע שוב אסור לטלטלו עכ"ל משמע
 דס"ל דלאחר גמר מצות הלולב אם הניחו על הארץ שוב אסור לטלטלו ביום טוב וצ"ע דהא קיימא לן (ביצה כז.) אין מוקצה
 לחצי שבת והאי הוי ראוי בין השמשות ועיין לעיל בדיני מוקצה סימן ש"ו:

רש"י אסור להריח זו דגמרינן מסוכה דילפינן נפרק קמא (ט.) דחל
שם שמים על עצי סוכה ליאסר בהנאה כל שנעשה הואיל והוקנה
למנוח: **בתרוב** בהשנות הרשב"א (ח"א סי' קס"ט) שאלת הדם של
לולב אם מותר להריח זו (כמו שאמר) [במנוחאי שנת] ב' בהגדלה
כשהתנה מסתבר שהתנאי מועיל זו
דמאי שנה מאחרוג דאמרינן (מו:)
הפריש שנעשה אחרונים לשנעה ימים
כל אחת ואחת יולא זה ואוכלה
לאחור לרב או למחר לרב אפי' ולא
דמי לעצי סוכה דהתם חג הסוכות
שנעשה ימים ליי' (ויקרא כג' לד)
כתיב (א' ג'): **ובי"ט** רבינו
והמריח בו כתב רבינו שמחה
שאין לו לברך וכו' ואבי העזרי
(ראבי"ח סי' תרע"א) כתב שיש לו
לברך. מחלוקת זו כתבו המרדכי
נפרק לולב הגזול (סי' תשנ"א) וקמ"ק
(בהגהות סמ"ק סי' קנ"ג אות י"א) כתב
כדברי אבי העזרי וכתב ועל כן טוב
למנוע שלא להריח זו שנעשה נטילה
דרוב פעמים אינו זכור מצרכה זו
ואסור ליהנות מן העולם הזה בלא
צרכה (נרדט לה.) ואתן המריחים
כשמצרכין על הנטילה מנהג שטות
הוא כדפרישנא עכ"ל (ב):

רש"י אסור להריח זו דגמרינן מסוכה דילפינן נפרק קמא (ט.) דחל
שם שמים על עצי סוכה ליאסר בהנאה כל שנעשה הואיל והוקנה
למנוח: **בתרוב** בהשנות הרשב"א (ח"א סי' קס"ט) שאלת הדם של
לולב אם מותר להריח זו (כמו שאמר) [במנוחאי שנת] ב' בהגדלה
כשהתנה מסתבר שהתנאי מועיל זו
דמאי שנה מאחרוג דאמרינן (מו:)
הפריש שנעשה אחרונים לשנעה ימים
כל אחת ואחת יולא זה ואוכלה
לאחור לרב או למחר לרב אפי' ולא
דמי לעצי סוכה דהתם חג הסוכות
שנעשה ימים ליי' (ויקרא כג' לד)
כתיב (א' ג'): **ובי"ט** רבינו
והמריח בו כתב רבינו שמחה
שאין לו לברך וכו' ואבי העזרי
(ראבי"ח סי' תרע"א) כתב שיש לו
לברך. מחלוקת זו כתבו המרדכי
נפרק לולב הגזול (סי' תשנ"א) וקמ"ק
(בהגהות סמ"ק סי' קנ"ג אות י"א) כתב
כדברי אבי העזרי וכתב ועל כן טוב
למנוע שלא להריח זו שנעשה נטילה
דרוב פעמים אינו זכור מצרכה זו
ואסור ליהנות מן העולם הזה בלא
צרכה (נרדט לה.) ואתן המריחים
כשמצרכין על הנטילה מנהג שטות
הוא כדפרישנא עכ"ל (ב):

הוקצה:

סימן תרנד

פרטי דמאי דינים החבוארים בזה הסימן
חזרת לולב למים ולהוסיף עליהם או להחליפם:

(א) **מקב"ל** אשה מיד בנה או מיד בעלה הלולב
ומחזירתו למים ביום טוב ותוסיף עליו אם צריך
ובלבד שלא תחליף המים. ובחול המועד מצוה
להחליפם כדי שישאר לח והדור:

סימן תרנה

פרטי דמאי דינים החבוארים בזה הסימן
לולב שהביא גוי מחוץ לתחום:

גוי שהביא לולב לישראל ביום טוב מחוץ
לתחום כתב הרשב"א א' שמותר ליטלו (א) שלא
אסרו חכמים (ביצה כה.) דבר שהובא מחוץ לתחום
מילתא היא:

בתרוב בהגהות אשירי נפרק
המציא כדי יין (סי' ג') בשם אור
זרוע (ח"ב הל' יו"ט סי' שם אות א')
ענדה להושתנא ולא אגבהה למיפק
[נה] שריא בהנאה להזמנה לאו
מילתא היא:

תרנד מקב"ל אשה מיד בנה או מיד בעלה הלולב
ומחזירתו למים ביום טוב ותוסיף עליו אם צריך
ובכו'. משנה נפרק לולב הגזול (מב.) ביום טוב מוסיפין במועד מחליפין
ופירש רש"י ביום טוב מוסיפין אבל לא מחליפין דטורח הוא לתקוני מנהג ונחולו של מועד מצוה להחליף עד כאן וכן כתב המרדכי
(סי' תשנ"ב) בשם רא"מ (יראים השלם סי' חכג) מכלן דמנהג כשר וטוב לתת הלולב וערבה צמים שלא ייבשו (א): **ובתרוב** בארמות חיים
(הל' לולב סי' מה) (ב) בזמן הזה שאין לולב ניטל בשנת חס שגג והוולאו מן המים אין מחזירין אותו למים שהרי הוא כאן לענין טלטול (ג):
תרנה גוי שהביא לולב לישראל ביום טוב מחוץ לתחום כתב הרשב"א שמותר לייטלו וכו'. גם בהגהות אשירי נפרק לולב
וערבה (סי' ה') כתב בשם אור זרוע (הל' סוכה סי' שיד) שמותר ליטלו דאין שייך לגזור שמה יאמר לגוי להביא כדי לצאת זו
דמילתא ללא שכיחא הוא דיעשה אדם מצוה הבאה בעצירה והמרדכי כתב נפרק לולב הגזול (סי' תשנ"ג) שהובא מחוץ לתחום
בשניל ישראל מותר לישראל אחר לצאת זו ואפשר כי גם לישראל שהובא בשנילו מותר לצאת זו כיון שהוא דבר של מצוה כדאמרינן
נפרק אלו עוברין (פסחים מת.) וכו' ועוד ראיה מגול עינים וסיקן בהם וכו' (ל):

דרכי משה

אף אם חל יום טוב ראשון בשבת וכן הוא במגיד משנה בפרק ז'
(הכ"ה) ומיהו פשוט הוא באחרוג מותר לטלטל בשבת דדאורי להריח
בו אף על גב דאסור לאכלו. כתב מהרי"ל (הל' אחרוג סי' טו) ולא
יניח האחרוג על גבי בגד ביום טוב דמוליד ריחא ואסור:
תרנה (א) וכתב המרדכי בפרק הדר (עירובין סי' תקי"ד) (ע"ב)
בתשובה דיש מתירין לומר לגוי להביאו מרחוק אפילו ביום
טוב אבל במרדכי בפרק לולב הגזול (ח"א תשי"ב) משינוי דעתו

(א) וכן כתב הכל בו (הל' לולב סי' עב מ:) ולעיל (סי' תרלח)
אות ה) גבי נויי סוכה כתבתי דבזמן הזה אין להתנות:
(ב) וכן כתב הכל בו (שם):
תרנד (א) ונזהרין במקומותינו ליקח כל ימי חול המועד ערבה
חדשה אם אפשר וזו היא מצוה מן המובחר: (ב) וכן
כתב הכל בו (הל' לולב סי' עב מ:): (ג) וכן כתב הר"ן בסוף פרק
לולב הגזול (כ: ד"ה מתני') (ע"א) ולדידן אסור לטלטל לולב בשבת

8

בעזרת השם יתברך

ספר

תוספת שבת

עם מהדורא בתרא

חלק א'

על הלכות שבת מרישא עד גמירא

חיברו הגאון הגדול המפורסם

מו"ה רפאל מייזליש מהארחוב זצוק"ל

אב"ד פאריצק

נדפס בראשונה בשנת תקכ"ז ומהדורה שניי בשנת תקס"ו

ועכשיו בעזהשי"ת יצא לאור מחדש

באותיות בהירות מאירות עינים ומתוקן מאלפי שגיאות שהיו בדפוסים הקודמים ונלוה עליו בשולי היריעה שני הוספות

ציונים

מראה מקומות לספרי
האחרונים המביאים דבריו,
ופסקיהם למעשה

ביאורים

משא ומתן בדבר הלכה
לפרש וליישב דבריו
במקומות שטעונין ביאור.

ממני הצעיר באלפי ישראל

אשר אנשיל עקשטיין

נכד המחבר

בפרוס שנת תשנ"א לפ"ק

פה ברוקלין

לטלטלו (יט) וכתבי הקדש(כ) ואוכלים מותר לטלטלם אפילו שלא לצורך כלל: הג"ה (כא) ותפילין אין לטלטלם כי אם לצורך (תרומת הדשן ועיין בג"י) (כב) ושופר אסור לטלטלו כי אם לצורך גופו או מקומו: (הגהות אשר"י ס"פ במה מלוקין)

תוספת שבת

אלא דהוי כמו כלי שמלאכתו היתר, דאין שום איסור בהנחת תפילין בשבת וי"ט, אלא שאין חיוב להניחם בהם כיון שהם עצמם אות, כ"כ הב"י. והט"ז והמג"א תמהו על זה, דהא המחבר פסק בס' ל"א דאסור להניחם בשבת וי"ט, ולכך פסקו באמת שדינם ככלים שמלאכתם לאיסור, ולא שרי אלא רק לצורך גופו ומקומו, ע"כ. *ולכאורה קשה דלפי דבריהם היה ראוי לאסור אף לצורך גופו ומקומו, קושיא ותירוץ דהא וודאי פשיטא דקפיד עלייהו טפי ומייתר להו מקום, וליהווי דינם כמו מוקצה מחמת חסרון כים כמש"ל. וצריך לומר דס"ל דכיון דדמי קצת לספרים וכתבי הקודש, א"כ כמו דספרים עדיפי [ו] משאר כלים שמלאכתן היתר שאסורים לטלטלן שלא לצורך כלל, והם מותרים, א"כ ה"ה תפילין נמי עדיפי משאר מוקצה מחמת חסרון כים שאסורים אפילו לצורך גופם ומקומם, והם מותרים כנ"ל: (כב) ושופר. מקרי מלאכתו לאיסור דאסור לתקוע בשבת וה"ה חצוצרות נמי דמיא לשופר לדידן דק"ל כר"ש דס"ל דכיון דחצוצרות [ח] ראוי לגמע בו מים לחינוק, לכך דינו

נוהרים בכך, (יא) מיהו בכנסת הגדולה כתב דכוותה וצלוחית וקערות וסכין קטן שעל השולחן מותרים לטלטל אפילו שלא לצורך כלל. והט"ז תמה על מנהג העולם, שנוהגין לטלטל סכינים התחובין בנדן ותלויים בחגורה אף על פי שאין להם צורך בהם כלל, ומיישב דכיון שעושים כן משום שמא יצטרכו להם, להכי שרי, עכ"ל. *ולכאורה אין מקום לקושייתו, דהא ריחוי קושית הט"ז הוי טלטול על ידי גופו [ו] ושרי, כמ"ש לעיל (ס"ק י"א). וצ"ל דס"ל דדרך טלטולם בכך מקרי (יז) טלטול גמור. מיהו בלא"ה אין זו קושיא, דכיון שדרוכן לעשות כן הוא וודאי משום נוי או כדי שלא יאבד ושרי כד"ן כלי שמלאכתן היתר: (יט) וכתבי הקודש. היינו מה שמוותר לקרות בהם, ונייר חלק הוי מוקצה מחמת חסרון כים דכיון שעומד לכתיבה קפיד עלייהו (יג) והוא מלאכת איסור: (כ) ואוכלים. ואוכלים המוקצים כגון טבל (יד) ומחובר וכה"ג, אפילן לצורך גופו ומקומו אסור כמ"ש ה"ה"מ בפ"ד דעירובין: (כא) ותפילין ב"י. ולא הוי דינם ככתבי הקודש דשרי לטלטלן אפילו שלא לצורך כלל,

ביאורים

אלא דכתב דכמו שלא גזרו על כתבי קודש, כמו"כ לא גזרו על כלים דחשמישן חדיר, כדאיתא בגמ' ולכן דינם שוה עי"ש, אבל אין טעמם שוה, ועי' במ"ב ס"ק כ"ג ולפ"ו נכתבו קודש מותר בכל ענין, ונ"מ לענין מוזה, או ספרים עתיקים. והוא מתוך הקושיא באופן אחר דכיון דתפילין ראוי להשתמש בו בשבת להניחן לשמירה, א"כ אין לאסור משום מוקצה מחמת ח"כ, דדמי קצת לכלי שמלאכתו היתר שאינו אסור משום חסרון כים, כיון דראוי לתשמיש, וכמבואר בחו"ש ס"י ש"י ס"ק י"ג, אלא כיון דעיקרן למזוה, משו"ה מיקרי כלי שמלאכתו לאיסור עכו"מ. ואע"ג דסקין של מילה ראוי נמי לתשמיש בשבת למול בו, ואפ"ה מיקרי מוקצה מחמת ח"כ, כבר כתבו האחרונים דשא"ה שאין ראוי להשתמש בו כשיריה, רק פעם אחת משום המילה, א"כ משום זה לא מיקרי כלי שמלאכתו היתר, משא"כ בתפילין דראוי לו כל היום, ונ"ל עוד דקושיות המו"ש יש ליישב בפשיטות עפ"מ"כ הוא עצמו בסי' ש"י ס"ק י"ג דבכלי המיוחד לאיסור כגון מטה, שאינו עושה לאיסור ממש אלא שמשמש מעשה עץ, א"כ אף שמקפיד עליו דינו רק ככלי שמלאכתו לאיסור [ועד"ו] הוא מיישב דברי הרמ"א בסי' ש"י סעי' ו' [א"כ ה"ה התפילין אינם עושים מעשה איסור דהלא מותר להניחן לשמירה, ורק כשמחזיקן למזוה אסור, א"כ האיסור נעשה ע"י מחשבת העושה ולא ע"י הכלי, ודמי למטה.

[ח] בבבבדי ישעז עליו דלא עיין בהגמ' דף לה: דאי"ה סס בהדיא דאין החצוצרות דאו לגמע בו מים,

[ו] בפורסקים משמע דלטול גופו הוא היתר לצורך המוקצה, מ"מ מסתברא דגם שלא לצורך כלל מותר גופו דחד טעמא הוא, דאיתא בראשונים טעם היתר לטלטול גופו, משום כה"ג לא גזרו ב"י רבנן (פי' רמב"ן שבת דף קד:) ולכן הכי הוא ככתבי קודש שלא ה"י בכלל גזירת מוקצה, ומותר אפי' שלא לצורך כלל.

ואף דמשמע מדברי היר אפרים בניאורי הט"ז, דשלא לצורך כלל אפילו טלטול גופו אסור, דפי' כן מש"כ הט"ז וא"ל שהוא שלא כדרך הוצאה, ר"ל דלא חימה להחיר משום טלטול שלא כדרכו, דגם שלא כדרכו אסור. ולכאורה לא הועיל התו"ש בתקנתו, מ"מ לא קשה דהיר אפרים מפרש דכמו שמצינו במוקצה מחמת חסרון כים דאסור אפילו בטלטול גופו, ה"ג טלטול שלא לצורך כלל, אסור ג"כ אפילו גופו, ועכ"ל דס"ל כשיטת הפמ"ג במשנ"ז ס"ק א', דאין שום היתר למוקצה מחמת חסרון כים, כמו שדייק מלשון הב"י, אבל כבר כתבנו בליונים ה' שהתו"ש לא ס"ל הכי, ושפיר כתב ליישב כן לשיטתו.

[ז] בספר שמיחה שבת בהלכות פ"כ הערה ל"ב, משפקק על חיובו דאין לדמותו לכתבי קודש, דשאני התם דלא גזרו עליהם כלל דחשמישן חדיר, משא"כ בתפילין שגזרו עלי' מוקצה ככלי שמלאכתו לאיסור, מנין לנו לחלק בינו לשאר חסרון כים, ויש להעיר עליו דבר"ן מבואר דלא גזרו על כתבי קודש, ולא כתב הטעם משום חשמישן חדיר, וכן בשלטי גבורים שם לא נתכון להחיר מטעם זה,

ציונים

(יא) עי' בשע"ל ס"ק כ"א שהיה מדברי הרמב"ם לאסור גם בו, וכ"פ בשו"ע הרב סעי' י"ג. (יב) ועי' מש"כ בסי' כ"א ביאורים ו', ובסי' ש"י ביאורים ג' לבלא

ה יש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור אפילו מחמה לצל (כג) ע"י ככר או תינוק:

תוספת שבת

כלל לשופר. וגם הב"י כתב כן בשם הא"ח דלולב דינו כאבן. שוב ראיתי בספר אליהו רבא בסי' תרנ"ח שהביא דברי הט"ז שם בפשיטות. ותמיהני עליו על אשר לא הרגיש בזה, כי לדעתי ברור כמ"ש: (כג) ע"י ידיו בכר או תינוק. ואע"ג דק"ל דלא התירו ככר או תינוק אלא למת בלבד, לא אתי למעוטי אלא הנך דברים הדומים למת שהם מוקצים מחמת גופם כמה, כגון מעות ואבנים והדומים להם, אבל כלים כיון דיש להם בלא"ה היתר טלטול לצורך גופו ומקומו, לכך מהני בהו ככר או תינוק להתיר אף במחמה לצל, ומטעם זה לא מהני גם גבי מנורה ככר או תינוק, כמ"ש סי' רע"ט (ס"ג) וכיוצא בזה, והיינו הא דאיתא בש"ס גבי מדוכה, אם יש בה שום מטלטלין אותה, משום דבכלי מהני ככר או תינוק, וה"ה שאר מיני מאכל. אבל בעל המאור חולק על זה וס"ל דגם גבי כלי לא מהני היתר

כשופר, אבל לר"י חצוצרות אסור אף לצורך גופו ומקומו דאינו ראוי כ"כ לגמל בו מים, מיהו וודאי בין שופר בין חצוצרות לא מקרי מוקצה מחמת חסרון כיס שאינו מקפיד עליהו, כ"כ מג"א: וגבי לולב כתב רמ"א בסי' תרנ"ח (ס"ב) דאסור לטלטל הלולב דהוי כאבן, וכתב הט"ז שם (ס"ג) דמ"מ שרי לטלטלו לצורך גופו ומקומו כמו גבי שופר דכאן. *ותימא על חכם שכמותו תמיה על הט"ז, וספר א"ר שנמשך לדברי רמ"א שכתב דהוי כאבן, והוא מדברי הר"ן והה"מ ומשמע דאסור לטלטלו גם לצורך גופו ומקומו כמו אבן, וטעמא של דבר נראה בפשיטות [ט] משום דהוי ליה כמוקצה מחמת חסרון כיס דמסתמא מקפידין עליו שלא להשתמש בו שום תשמיש כדי שלא יפסול מחמת תשמישו, וליכא לדמויי

ביאורים

דגם פתילה מקרי כלי, ורעק"א בהגהותיו נמשיות כחז דאליבא דהמוק"ז אסור לעטל הפתילה, מ"מ גם משם אין ראוי דס"ל כשיטת הרשב"א, דהחז"א בס"י מ"א אוח ט"ז חלק על הרעק"א, וכתב דפתילה ראוי לגור ע"פ גלויות.

במצא לפ"ד דעת החו"ס כדעת האחרונים המחמירין אליבא דר"ש כנ"ל, אלא לפי"ז ל"ב קצת מש"כ לק' סוף ס"ק זה לעין לולב דדינו ככאבן כיון שהוא מוקצה מחמת ח"כ, דאין נרץ ליה דבלא"ה לשיטתו אסור כיון דהלולב הוקצה למזוהו אין לו שום השתמשות היתר בשבת, וממילא מוקצה מחמת גופו הוא לשיטת החו"ס והגה"מ, ועי' בפמ"ג בא"א ס"ק י"א שהעיר בזה. ואפס"ל דהוקצה למזוהו אינו מוקצה לגמרי ועדיין ראוי לתשמש שאינו מונע להמזוהו כדאיתא במג"א ריש סי' רע"ט והכאוי ליחזו על גבי ניר שלא יפריח ולכן מקרי שיש לו השתמשות, ואף דהאיס מקפיד עליו שלא להשתמש בו כלום משום מזוהו, מ"מ י"ל דהגה"מ ועימיה ס"ל דוקא כשא"א לעשות בהכלי שום תשמיש היתר מחמת חסרון בהכלי ולא משום הקפדת המזוהו, ופשוט, אלא דלפי"ז דברי הפמ"ג זע"ק.

דבזה תלוי המחלוקת ר"י ור"ש, דר"י ס"ל דדוקא שופר מותר לטלטל דראוי לגמל מים, משא"כ חצוצרות דאינו ראוי לכלום מוקצה, ור"ש ס"ל דגם חצוצרות מותרת אע"ג דאינו ראוי לגמל מים לתינוק, עיי"ש. ואין זה השגה כלל, דהלא החו"ס כתב בהדיא דאין חצוצרות ראוי לגמל בו מים כ"כ כמו שופר, וזוהו הוא המחלוקת ר"י ור"ש, אבל היבא דאינו ראוי כלל, גם ר"ש מודה שהוא מוקצה, דכ"כ החו"ס דף לו. ד"ה הא ר"י, דכתב על החצוצרות כיון דלא חזי למלאכה היתר אלא מעט, מוקצה דעתו מיני' ע"כ, אבל עכ"פ חזי מעט, ולכן מותר לר"ש. וכן מלאחי באור זרוע שכתב גם לר"ש ראוי למלאכה קצת בעיניו, וכ"כ הר"ה בשבת דף קנד: והובא בפמ"ג.

אבל האמת דגם הנגדי יש, שהבין דחצוצרות אינו ראוי לכלום בשבת ואפ"ה מותר לר"ש, יש לו על מי לסמוך, דכן הוא שיטת הרשב"א בסוגיא, דהוא ס"ל כל שיש עליו תורת כלי אע"ג דבשבת אינו ראוי לכלום, מ"מ לא פקע שם כלי מיני' אליבא דר"ש. [וע"ע בהג"ד סי' רס"ו ס"ק ח' שהאריך בענין זה] נמצא דדיון זה במחלוקת שנוי' בהראשונים, ולמעשה לא מצינו הכרעה מבוררת בדברי האחרונים. ובדברי החו"ס נראה דיש סמירה קצת, דלפמ"ג כאן משמע דס"ל דנריך שיהי' השתמשות קצת, ובס"ק כ"ט העתיק דברי המג"א דנר של שעה יש בו דין כלי שמלאכתו לאיסור, והלא נר אין לו שום השתמשות היתר בשבת כמבואר במ"ב סוף ס"ק ל"ד בשם המוק"ז, משמע דס"ל כשיטת הרשב"א. אלא דיש ליישב דאין ראוי מהתם דמש"כ המג"א דנר של שעה יש לו דין כשמלא"א, כתב כן דדוקא אליבא דהמנהג שהי' צימיהם ליטלו לבהמד"ר, נמצא שיש בו השתמשות היתר בשבת, וע"כ לא הקשה המג"א להס, דנר מוקצה מחמת גופו הוא דלפי מנהגם יש השתמשות, אבל המוק"ז דכתב שהוא מוקצה מחמת גופו, כתב ככר אליבא דהלכתא דאסור ליטלו לבהמד"ר ואין שום השתמשות בשבת. והתו"ש שהעתיק דברי המג"א אין הכרע מזה, דהוא כתב אליבא דמנהגם. [וע"ע בס' שלמי יהודה בפתיחה סי' כ"ב מש"כ בשם הרש"ו שליט"א] ואף דכתב החו"ס

[ט] בביאורים א' הוכחתי שיטתו דמוקצה מחמת חסרון כיס שיך דדוקא בכלי שמלאכתו לאיסור, והגם דלולב אינו כלי שמלאכתו לאיסור, מ"מ עכ"ל דלאו דדוקא כשמלא"א, דהלא הוא עצמו בס"י רנ"ט ס"ק ב' כתב דמוכין הם מוקצה מחמת ח"כ, ומוכין אינם כשמלא"א, אלא העיקר הוא שכל שמקצה דעתו ממנו מכבד בלי טעם ההקפדה להזוהו ממקומו לבד, או ע"י ההקפדה שיך לחול עליו מוקצה מחמת ח"כ, ואין חילוק אם מקצה דעתו משום שהוא מלאכתו לאיסור או מטעם שמויחד למזוהו, או צמוכין שמקצה דעתו משום שמויחד לסחורה, דמאחר שממילא מקצה ממנו מטעמים הנ"ל ניתוסף עליו ההקפדה להזוהו, וחל עליו שם מוקצה מחמת ח"כ. ולפי"ז אפילו בשבת שלפני החג אסור, וכ"כ בפמ"ג א"א י"א, ועמ"כ לעיל ביאורים ח'.

11

יא מקצה מחמת מצוה, הוא כל דבר שהקצה למצוה, בין בחול ובין בשבת, ואם כן אסור להנות מהן. וכיון דאסור להנות מהן, ולכן בשבת ויום טוב אסורין בטלטול. אבל בחל אפלו בחלו של מועד לא שיהא אסור טלטול. ואיזה דבר הוא מקצה למצוה, כגון נר של שבת, ונר של יום טוב, ונר ספה, ואחרוג ולולב ונהדס וערבה, ואפלו הערבה שנוטלין בהושענא רבה, ונר חנפה, בכל זה אסור להסתפק מהן, משום בטול מצוה, וכל שכן מנר שדולק בשבת ויום טוב, דאסור משום מכבה. ואפלו להנות מהן בענין שאין בו בטול מצוה, אפלו הכי אסור משום בזוי מצוה, דכיון שהקצה למצותן, כל משך מצותן הם אסורים:

יב לפיכך, מותר השמן שבנר וכן שמן המטפטף, אסור להנות מהן כל השבת, ואפלו לאחר שפכה הנר, דמסתמא הקצה השמן שידליק (רע"ט) נא. וכן נר ספה אסור להנות מהן אפלו בחל-המועד ואפלו לאחר שנפלו, דכיון שתלאן, נתבטלו לספה ואיכא בזוי מצוה (סימן תרל"ח בכ"י בשם ר"ן, דלא כמו שכתבו תוספות בשבת כ"ב ועיין שם במהרש"א ובט"ז סימן כ"א). וכן אחרוג אסור להנות כל שבועה, ואפלו נפסל אחר שעשה בו המצוה (דא"ר כתב דהזמנה לאו מלתא*), והט"ז אוסר תכף לאחר בין השמשות. ובחורץ לארץ אסור גם בשמיני (תרס"ה). וכן נר חנפה אפלו אחר שפכה (תרע"ח). וכן ציצית פשהו בכשרות, אסור לקשר בהם שום דבר, משום ביון (כ"א). ונר של בית-הכנסת, עין כלל י"ז:

יג כל דבר אינו אסור אלא למה שהקצה אותו, דהיינו אחרוג לא הקצה אלא מאכילה, ולכן מותר להריח בו מן הדין, רק לפי שנחלקו אם מברכין עליו, כיון שאינו עומד להריח, יש למנע מלהריח בו בשעת נטילתו. אבל באמצע היום או בשבת, מותר להריח בו ולברך עליו. וההדס שאינו עומד אלא להריח, נמצא שהקצה אותו מלהריח, ולכן אסור להריח בו. ואפלו בשבת שאין נוטלין הלולב, מכל מקום כבר הקצה לכל שבועה (תרנ"ג, עיין שם במגן-אברהם). וכן אם תלה פרות בספה לנר, אסור

גרסאות וציונים:

* סעיף י"ב דהזמנה לאו מלתא. יש מקום לתוספת באור בהבנת הדברים, והיינו לומר: שלשיטה זו דוקא לאחר שעשה המצוה נעשה מוקצה, ואסור, אבל בהזמנה לברך, כשעדיין לא ברך עליו, לא נאסר מטעם דאתקאי לבין השמשות, כי כל עוד שלא עשה מעשה המצוה לא הוי אלא הזמנה והזמנה לאו מלתא היא. אולם שיטת הט"ז, כפי שכתב להלן, שאפילו לפני קיום המצוה, אסור, שאדם הקצהו מדעתו בין השמשות, וכן הוא לשון הט"ז, שם סעיף קטן א': אבל באחרוג אשר הכין בין השמשות לצאת בו למחר, תיכף אסחיה דעניה מיניה (ועיין שם סעיף קטן א').

נשמת אדם

א בסימן תקי"ד ס"ק י"ז כתב המ"א דנר יו"ט אסור להנות מהנשאר דהוי מוקצה, ועיין ביצה ר' ע"ב תוס' ד"ה השתא ותימא שתני אין נותנין כו' ולא שייך לרבות י"ט ע"ש, ולהמ"א שפיר שייך לרבות י"ט, א"ו משמע דדוקא בשבת מוקצה המותר אבל ביו"ט אינו מוקצה רק מה שצריך להדלקה, וצריך עיון:

לאכלן ומתן להריח בהם (ומה שכתב המ בסיכך בהן דאפשר לס וכן אסור לטלטל ו שבכר הקצה למצן יד הפריש אתרוג ראשון אסור לאותו שיהיה כלו ליום זה מה שכתב המגן-אברד לומר איני כודל כל בי ובכלבד שנשארו בו פ (כן כתב במגן-אברהם **טו** בנוי ספה מהו מהם כל בין השמש שהרי גם בין השמש עליהם לאכלן למח דספה נוהג בפלילות ובשמן המטפטף השמשות משום אפ לאחר השבת, והננו לשרפו בפני עצמו. **טז** אם טלטל הו ולהניחו באיזה מק אברהם סעיף קטן י"ט חנינא שאמר שמעתי עיין):

ב הט"ז בס"י תרנ"ח לטלטל בשב בלולב, ולי נראה דלי"ד דב יום א' בשבת עדיין לא מלתא. ואף למה שכי' הט"ז כיון שהכין אתרוג זה הקו כלי עליו כדאמרינן בגמ'

זכא לאור 4 חסון לאור 1 22

לאַקלן ומתן להריח בהן ואם תלה בה עשבים המריחים, נראה לי דאסור להריח בהם (ומה שכתב המגן-אברהם סימן תרל"ח דאם סכך בהרס יש מתירין להריח, היינו דוקא בסכך בהן דאפשר לסכך בעצים כמו שכתב שם מגן-אברהם בשם ר"ן, מה שאין כן בתלה בה). וכן אסור לטלטל הלולב בשבת. ונראה לי, דלא מבעיא לצרף גופו דאסור, פינן שפכר הקצה למצנה, אלא אפלו לצרף מקומו, אסור, דהוי כאבן (ג):

יד הפריש אתרוג סתם לשבעה ימים, אסור לדיןן גם בשמיני. הפריש לכל יום ראשון אסור לאותו יום פלו ומתן למחר (תרס"ה). ומתן לכתחלה להתנות על אתרוג שיהיה פלו ליום ראשון ושאינו בודל כל בין השמשות של שני נאילף (ונראה לי לפי מה שכתב המגן-אברהם סימן תרל"ח דהיכא דליכא סתירת אהל מהני תנאי, אם כן אינו צריך לומר אינו בודל כל בין השמשות). הפריש לשאר ימים, דחסר פשר, מתן לאכל ממנו, ובלבד שושאר בו פשעור לצאת, נאפלו בלא תנאי, דמתחלה לא הקצה אלא פשעור (כן כתב במגן-אברהם סימן תרמ"ט סעיף קטן י"ט, וצריך עיון דבלא תנאי מסתמא הקצה כולו):

טו בנוי סכה מהני תנאי, דהינו שעומד מבעוד יום ואומר: "אני מתנה שאיני בודל מהם כל בין השמשות, או לאקלן כל זמן שארצה", ואם פן גם בין השמשות בכלל, שיהי גם בין השמשות מתן לטלן (תרל"ח). אכל תנאי אחר, כגון שיאמר: "אני מתנה עליהם לאקלן למחר, דכיון דחלה הקדשה עליהן בין השמשות, אסורין כל שבעה, דסכה נוהג בלילות כבמים, מה שאין כן אתרוג, דכל יום הוא מצנה בפני עצמו. ובשמן המטפטף והנותר בנר, לא מהני אפלו תנאי זה, דעל פרתף אסור בין השמשות משום אסור פבוי, דהמסתפק מן הנר חייב משום מכבה. ומפל מקום מתן לאחר השבת. והנותר משעור הדלקה בנר חנפה, כגון שפכה, אסור לעולם, וצריך לשרפו בפני עצמו, דאגב חביבות הגס, מקצה לגמרי שלא להנות ממנו (תרע"ג):

טז אם טלטל המקצה לצרף גופו או מקומו, כל זמן שעודו בידו, מתן לטלטלו ולהניחו באיזה מקום שיצצה (סוף סימן רס"ו וריש סימן ש"ח. ועיינ בסימן רס"ו במגן-אברהם סעיף קטן י"ט שהקשה משבת ל"ה, ומה שחרץ אינו מספיק דעל כל פנים קשה מר"י בר חנינא שאמר שמעתי וכו' ואיך הוכיח מזה, שמא שאני הכי כיון דערין בידו, ולכן דין זה צריך עיון):

נשמת אדם

לולב שאינו ראוי לכלום, וכ"מ לשון רמ"א בסימן תרנ"ח שכתב ה"ה כאבן, וכ"כ לשון זה הכלבו שהרי הוא כאבן לענין טלטול, וכ"כ הר"ן אין לטלטל כלל דמשמע אפילו לצורך גופו ומקומו. ועוד דלולב אפשר דהוי מוקצה מחמת חסרון כיס שמקפידין עליו מאד שלא יקטום ראשו, ולכן נ"ל להחמיר:

L

ב] ה"ט"ז בס"י תרנ"ח כתב דכמו דשופר מותר לטלטל בשבת לצורך גופו ומקומו ה"ה כלולב, ולי נראה דליד דבשלמא שופר ממ"נ אם איקלע יום א' בשבת עדיין לא הוקצה למצוה והזמנה לאו מלתא. ואף למה שבי' ה"ט"ז בס"י תרס"ה שתיכף בהש"מ כיון שהכין אתרוג זה הקצה דעתו ממנו, מ"מ יש תורת כלי עליו כדאמרינן בגמ' דראוי לגמוע בו מים משא"כ

76

זכאי הוא ובית דינו הגדול שביבנה שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש, דמחוייבין אנו לעשות זכר למקדש, דכתיב (ויחם ל' ח) 'ציון היא דורש אין לה', מכלל דבעי דרישה. ומברכין בכל יום אשר קדשנו וכו' על נטילת לולב, דגם אמצוה דרבנן מברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו, כמו בנר חנוכה. והיכן צונו מ'לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך' וגו' (דברים י"א). והרמב"ם כתב בפ"ז (ט"ז) דתקנה זו עם כל התקנות, כשיבנה בית המקדש יחזורו לכמות שהיה מקודם ע"ש. ולא ידעתי מקורו, ואדרבא מדתנן בפ"ה דמעשר שני (מ"ג) לענין כרם רבעי ותנאי היה הדבר שאימתי שיבנה ביהמ"ק יחזור לכמות שהיה, וזהו כדי לעטר שוקי ירושלים בפירות ע"ש, ומשמע דבשאר דברים אינו כן, וצ"ע. [ועד שיש שרצה לומר דהא דאמרינן [נו.] מכלן ואלין על מלוא זקנים, כלומר דכן נריך לנרך וללא כפירוט כש"י (ד"ה מלאן), ואין זה כלום, (דקן) [דהא] לפי א"ס נפרש כן, הא רב ושמאל פליגי, וכנני מנוסה, ודו"ק]:

ג מוכח בגמרא ריש פרק לולב וערבה (מ"ג) דגם במקדש שכל שבעה הוי מן התורה, מ"מ שארי הימים כשחל בשבת לא היו נוטלין הלולב, גזירה שמא יעבידו ארבע אמות ברשות הרבים כמו בשופר, אבל ביום ראשון נוטלין אף כשחל בשבת. ואע"ג דבמקדש שוה יום ראשון לכל הימים, מ"מ כיון דיום ראשון חייבין גם במדינה לא גזרו רבנן במקדש, ולא כן שארי הימים, וכן כתב הרמב"ם בפ"ז (ט"ז) - (י). וכתב עוד (ט"ז) דבזמן המקדש היה הלולב ניטל גם במדינה ביום ראשון שחל בשבת, דכיון דלא גזרו במקדש לא גזרו גם במדינה, אך זהו במקום ששלוחי בית דין מגיעין שהיו יודעים אימתי יו"ט, אבל הרחוקים שעשו שני ימים מספק לא היו נוטלים גם ביום הראשון, דשמא אין היום יו"ט ע"ש:

ב ד ומשחרב בית המקדש אסרו חכמים ליטול את הלולב בשבת ביום הראשון אפילו בני ארץ ישראל שקידשו את החדש,

מפני בני הגבולין הרחוקין שאינן יודעין בקביעות החדש, כדי שיהו הכל שוין בדבר זה, ולא יהיו אלו נוטלין בשבת ואלו אין נוטלין, הואיל וחיוב יום אחד בכל מקום הוא, ואין שם מקדש להתלות בו, כלומר בזמן המקדש מתוך שהיה ניטל במקדש היה ניטל בכל מקום שהשלוחים באו וידעו שהיום יו"ט, אבל כדליכא מקדש השווו חכמים מדותיהם בכל מקום [כסף משנה ס"ט], דהמקדש חלוק בהרבה דברים מהמדינה ולא שייך להשוות, משא"כ כשנחרב הבית המקדש. ובזמן הזה שהכל עושין על פי החשבון נשאר הרבר כמות שהיה, שלא ינטל הלולב כלל לא בארץ ישראל ולא בחו"ל בשבת אפילו ביום ראשון, ואע"פ שהכל יודעים בקביעות החדש, אך מנהגינו ביו"ט כמו שאין אנו בקיאים, שהרי מטעם זה אנו עושים שני ימים טובים של גליות:

ה ואע"ג דבעשיית יו"ט שני אנו חלוקים מבני ארץ ישראל, זהו מפני שאי אפשר בענין אחר, דאנחנו מוכרחים לעשות יו"ט שני לבלי לשנות ממנהג אבותינו, ושנאמר לבני ארץ ישראל שיעשו גם הם יו"ט שני בשבילנו אי אפשר לעשות מעשה גדולה כזה בשביל כן, אבל שב ואל תעשה דלולב אפשר להשוות יחד [עין למ"ס משנה (ט"ז)]. ולמה לא תקנו בלולב כבשופר שיהו נוטלין בכל מקום שיש בו בית דין. י"ל דבשופר שאינו אלא יום אחד תקנו כן, אבל הלולב הא יטלוהו בשאר הימים. ועוד דשופר שהוא לעלות זכרונם של ישראל לאביהם שבשמים לא רצו לבטלו לגמרי [מוספח מג. (ד"ה אידנא)], והאידנא הכל שוה דבין שופר ובין לולב אין נוטלין בשבת בשום מקום, לא בארץ ישראל ולא בחו"ל:

7 ו ואסור לטלטל הלולב באי בשבת דהוי מוקצה. ויש מי שאומר דלצורך גופו ומקומו מותר כמו שופר בסימן תקפ"ח [ט"ז סק"ג], ודבר תמוה הוא, שהרי הלולב הוקצה למצותו לכל שבעה, ואינו דומה לשופר. וכן משמע

פסקי משנה ברורה

[א] במשנ"ב (סק"ג): וה"ה הערבות וההרטים. [ב] במשנ"ב (סק"ד) נקט כן.

ממג"א סוף סימן תקפ"ח, וז' הסיג עליו. אבל האתרה להרית בו כמ"ש בסיב מריחו, ואפילו לפי פלוגתא בענין הברכה ו יכול לברך על ריח של [שם (מג"א סק"ט)]. ואסור אפילו ביו"ט, משום ד שמתיר כיון שאינו מכו שייך בזה שהרי אין בזו שנחבאר בסימן תקי"א ע"י גחלים דיש כיבוי ו [מג"א סק"ז נ"ט] יש של דסוף סוף מוליד ריחא דמה שכתב להנערה מותר כינוי כמו שכתב הרמב"ם ש

ג ו כבר נתבאר דביו"ט ידי חובתו בלו (ויקרא כ"ג) 'ולקחתם לכ יוצא ידי חובתו אלא במתנה גמורה האתרוו נתנו לו במתנה על כ דקי"ל בחו"מ סימן רמ להחזיר לא מקרי קנין שנותן לו לגמרי, אלא שיחזיר לו, והוי חנא לקיים התנאי להחזירו, יצא, דכיון שלא קיים וכן בשאר תנאי כגון אחרוג זה על מנת ש הלך נתקיימה המתנה, וכן כל כי

ח ודווקא כשא"ל ב

[א] במשנ"ב (סק"ג): אבל מה שהיה מונח בו מעיו"ט, שכ (סק"ג): ובשעת הרחק שאין לו שמה, אפשר דיש לסמוך אמקי כשנפסל בידו והחזירו. [ב] עוד לולב לצאת בו, מטתבו היכי דאין החפץ בעולם. וכי אחר כשר ומהודר דמהני. [ג]

בבבא נרגא פריזמאן
514 1321

ארבעה מינים אלו במתנה על מנת שתחזירם לי, אבל אם א"ל יהא שלך עד שתצא בו ג ואח"כ תחזיריהו לי, לא יצא, דאין זה לשון מתנה אלא לשון שאלה, וכיום ראשון אינו יוצא בשאול. ונ"ל דאפילו אמר יהא שלך במתנה עד שתצא בו ג"כ אינו מועיל, שהרי אין זה מתנה רק לשעה, והדר הו"ל כשאול. וזה שאמרנו במתנה על מנת להחזיר שצריך שיחזירנו לו ואם לא החזיר לא יצא, והו"ל אפילו כשנאנס מידו ורוצה לשלם לו לא יצא, ולא מפני שחייב באונסין כשואל, דאפילו מתה מחמת מלאכה דגם בשואל פטור הכא לא יצא, מפני שלא נתקיים התנאי ונתבטלה המתנה. ולכן אע"ג שבחז"מ סימן רמ"א סעיף י"א הבאנו שני דיעות בענין חיוב תשלומין כשנאנסה, מ"מ לענין לצאת ידי חובה לא יצא. [עיין לה"ש פ"ג סי' ל']:

ט בחז"מ שם (פ"ג) נתבאר דכשאמר על מנת שתחזיריהו לי סתמא ולא פירש מתי שיחזור לו, שיכול להחזיר לו מתי שירצה, אבל באתרוג אינו כן, שהטור כתב וזה לשונו: ואפילו נתנו לו סתם ולא פירש על מנת ה (פ"ג) שתחזיריהו לי, מסתמא דעתו שיחזירנו לו, כיון שצריך לצאת בו, ואם לא החזיריהו לו לא יצא. עכ"ל. וכל שכן כשאמר על מנת שתחזיריהו לי. אך מלשון הטור משמע דדווקא כשעדיין לא יצא בו הנותן, אבל אם כבר יצא בו אינו כן, ולפ"ז גם בעל מנת שתחזיריהו לי אם כבר יצא בו יכול להחזיר לו מתי שירצה:

י וזו"מ אי אפשר לומר כן, שהרי מקור דינו הוא מהעיסור (הלכות לולב פ"ג) [נ"י], וגם שם כתב כלשון הטור והביא ראיה מרבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה

ממג"א סוף סימן תקפ"ח, וגם הפרי מגדים נמשז"ו סק"ג השיג עליו. אבל האתרוג מותר בטלטול, דראוי להריח בו כמ"ש בסימן תרנ"ג דלא איתקצאי מריחו, ואפילו לפי מ"ש שם דמפני שיש פלוגתא בענין הברכה ראוי שלא להריח בו, הא יכול לברך על ריח של פירא אחרת ולהריח בו [שם (מג"א פק"ב)]. ואסור ליתן האתרוג על הבגד אפילו ביו"ט, משום דמוליד ריחא. ויש מי שמתיר כיון שאינו מכויין לזה, ופסיק רישא לא שייך בזה שהרי אין בזה ענין מלאכה כלל, דזה שנחבאר בסימן תקי"א דאסור להוליד ריח, והו"ל ע"י גחלים דיש כיבוי והבערה, משא"כ באתרוג [מג"א סוף מוליד ריחא.ו.ו.ו.] [מג"א שם ואינו מוכרח, דמה שכתב דהבערה מותר ניו"ט, הא נמוגמר איכא גס כיבוי כמו שכתב הרמב"ם שם (הלכות יו"ט פ"ד ה"ו), ודו"ק]:

ג ז כבר נתבאר דביו"ט הראשון אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו, שנאמר (ויקרא ט"ז) 'ולקחתם לכם', משלכם. לפיכך אין יוצא ידי חובתו אלא א"כ יתנו לו חבירו במתנה גמורה האתרוג וכל המינים, ואפילו נתנו לו במתנה על מנת להחזיר הוי מתנה, דקיי"ל בחז"מ סימן רמ"א (פ"ג) דמתנה על מנת להחזיר לא מקרי קנין פירות אלא קנין הגוף, שנותן לו לגמרי, אלא שזהו תנאי על מנת שיחזיר לו, נהוי תנאי ככל התנאים. וצריך לקיים התנאי להחזירו, ואם לא החזיריהו לא יצא, דכיון שלא קיים התנאי נתבטלה המתנה. וכן בשאר תנאי כגון שאמר לו הנני נותן לך אתרוג זה על מנת שתלך למקום פלוני, אם הלך נתקיימה המתנה, ואם לאו בטלה המתנה, וכן כל כיוצא בזה:

ח ודווקא כשא"ל בלשון זה אני נותן לך

פסקי משנה ברורה

שמסתפק אם אמר הריני כאלו התקבלתי מהו. ובספר מאירי כת"י אשר תח"י דעתו בהדיא דיכול הנותן למחול תנאו ולאמר הריני כאלו התקבלתי, ויצא זה ידי חובה אע"ג שלא החזיר. [הן בביה"ל (ד"ה גמרי): ודע עוד דקרויב לומר דאפילו כבר בירך הנותן, אם לא בירכו עדיין בניו הסמוכין עליו ושדרכן תמיד לברך על לולב של אביהם, נמי לא יצא אם לא החזיר, דג"ז אומדנא דמוכח הוא שאין אדם מניח בניו בלא מצוה ונותן לאחרים.]

[הן במשנ"ב (פק"ו): אבל מותר ליתנו על הבגד או מוכיין שהיה מונח בו מעיו"ט, שכבר קלט הריח. [הן במשנ"ב (פק"ו): ובשעת הדחק שאין לו מקום משומר להניח האתרוג שמה, אפשר דיש לסמוך אמקילין. [הן במשנ"ב (פק"ו): וה"ה כשנפסל בירו והחזירו. [הן בביה"ל (ד"ה גמרי): אם יש לו עוד לולב לצאת בו, מסתברא דמהני נתינת דמים עכ"פ היכי דאין החפץ בעולם. וכן נראה ג"כ במחזיר לו לולב אחר כשר ומהודר דמהני. [הן במשנ"ב (פק"ו): ועיין בח"א

בעזרה ש"ה

עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ

שו"ת

נשמת שבת

חלק ג (ב)

הלכות מוקצה

*

כולל בירורי הלכות בהלכות שבת המצויים
(השייכים לשו"ע סי' ש"ח - שי"ב)

*

כל אלה חוברו יחדיו בעזרת ד' יתברך ויתעלה
ע"י הצעיר באלפי

ישראל דוד הארפענעם

רב דביהמ"ד "ישראל והזמנים"

מח"ס ישראל והזמנים ג"ח, שו"ת ויברך דוד ה"ח

ספר חינוך ישראל, ס' נשמת ישראל ג"ח

שו"ת מקדש ישראל ד"ה, וש"ס

ברוקלין נ.י. - אלול תשע"ב לפ"ק

דפוס הכתב

א' מודה [ובכלל
ן כוותיה].

צה (מחמת גופו
ור משום שאין לו
יש לדון להקל
נדול, מצד הכלל
צינה, להסוברים
יר מוקצה (ושעל
ה חלב המוקצה)
ח"ה סי' תס"א.

נרת בנין, מאחר
ין אותו להבנין,
בכל חורף נמצא
ה בעיני בני אדם
מי לדלת (שאינ
ק החלון (שאינו
ות) וקוואטעריין
ד', ובכה"ל שם
ן לשעה דאסור,
וק, ואולי באמת
חורף, רק עכשיו
מהרגיל רוצה
ו להבנין במשך
ד', שי"ל שגור
- בית כולל זה
ת ללוקחו עמו.

(ע' ל"ז) מביא
דיש"ן שבחלון
לא מסתבר.

החג אם הוא
שלפני החג,
החג.

תשובה - מוקצית (מחמת חס"כ). כי

הרמ"א (סי' תרנ"ח ס"ב) דמותר
לטלטל אתרוג בשבת שבחג דראוי (בשבת שאו
אינו עומד לנטילה) להריח בו (ואף שבחג הוקצהו
למצוותיה קיינו להשתמש בו אבל לא מלהריח
בו), וממילא שכמו כן נמי מכל שכן בשבתות
שלפני החג דמותר לטלטלו משום דחזי להריח.

אבל לא ידענא למה לא נימא דהוא מוקצה
מחמת חסרון כיס, דמחמת חשיבות המצוה
העומד להגיע הוא מקפיד עלה שלא יטלטלוהו
כדי שלא יפול בה חשש חסר או שינוי מראה,
ובפרט אצלינו שאתרוג דמיו יקרים מאוד [ואף
להפוסקים דלא חשיב מוקצה מחמת חסרון כיס
אא"כ הוא נמי כשמל"א, הא כתבנו למעלה בסי'
ק"ז משם כמה אחרונים דאילו דבר שמייחד לו
מקום הוי מוקצה אף כשהוא כלי שמלאכתו
להיתר, והכי נמי כן], ושום אדם בעולם לא
ישתמש בו שום שימוש שהרי עלול להתקלקל
עיי"כ ויתבטל מעיקר תשמישו [ויל"ע אם דרכו
להתפאר לפני אחרים עם אתרוג שלו לפני החג
אם הוא מוקצה, דדילמא בכה"ג לפני החג דינו
כתכשיט, או דילמא זה עדיין לא משווייהו
לתכשיט ונחשב כדבר שאין לו שימוש].

ובעיוני ראיתי באמת בסי' שש"כ (פכ"ב הערה
נ"ה) שמביא משם הגרשו"א ד"ל דכיון
דאתרוג עומד למצוה ולא להריח בו הוי מוקצה
מחמת חס"כ [וכיו"ב כי הפמ"ג (א"א סוסק"ב)
גבוי לולב דאפשר דלפני החג הוי מוקצה מחמת
חס"כ], שו"ר נמי בסי' שלמ"י (ע' ל"ג) שמביא
להחמיר באתרוג והדס כשבת שקודם ושבתוך
החג, דמקפידים שלא להשתמש בו מחמת חסרון
כיס, אבל לאחר החג אינו מוקצה.

ופשוט דסותר אתרוגים ודאי שאף להרמ"א כל
אתרוגיו מוקצים מחמת חסרון כיס, כמו
כלים העומדים לסחורה (ולא יסכים להניח להריח

בו) [ואף שמבואר בשו"ע רס"י ש"י דאוכלין
שעומדין לסחורה אינן מוקצין, שאני התם משום
דדעת האדם שלא להקצות כל מה שראוי לו
לאכול בשבת, וזה לא שייך באתרוג שאינו מידי
דאכילה ממש, וגם לא ראוי לאכילה כמות שהוא,
ועוד דכיון שיכול להרוויח עליו הרבה ביותר
כשימכרונו לצרכי מצוה ודאי דאקצי דעתיה מיניה,
וכזה בסי' ביכורי יעקב (רס"י תרנ"ג) ובסי' שולחן
שלמה].

***

סימן ש"ז

אשאלה - מהו לטלטל "לולב" בשבת
→ **שבתוך החג, ומהו לצורך**
גומ"ק.

תשובה - אסור (ומסתבר דמוקצה
מחמת חס"כ). כי הרמ"א (סי'

תרנ"ח ס"ב) דאסור לטלטל לולב בשבת שבתוך
החג, דאין עליו שם כלי כלל [כ"ה בתוס' סוכה
דף מב: דבשבת שבחג הוא מוקצה משום שאינו
כלי, פי' משום דהוקצה למצוותיה לכל שבעה,
ולמצוה לא חזי בשבת], וממילא שאסור לטלטלן
אפילו לצורך גופן ומקומן, וכ"ה כאן במ"ב
(סקכ"ה) משם התוס"ש (סקכ"ב) והדה"ת
והחיי"א, וזה דלא כהטו"ז (סי' תרנ"ח סק"ג)
דהלולב בשבת הוי ככשמל"א (משום דאסור
ליטלן בשבת מחמת גזירה דשמא יעבירונו), פי'
ומותר לטלטלן לצוגומ"ק.

ועיי"ש בחיי"א טעמו לאיסור משום דהוי כאבן
דאינו ראוי לכלום, ועוד דהו"ל מוקצה
מחמת חסרון כיס עיי"ש בנשמ"א, וכן נמי כי
בתוס"ש הנ"ל דמוקצין מחסרון כיס דמסתמא
מקפידין שלא להשתמש בו שום תשמיש אחר כדי
שלא תופסל מחמת תשמישו (פי' זה בנוסף למה
שכתב הרמ"א כתוס' דהרי הוא כאבן) וממילא

שאף בשבתות שלפני החג הדין כן נגם נפק"מ שאין לטלטלם טלטול בגופו למ"ד שמוקצה דחס"כ אסור לטלטלו אפילו בגופן.

ומסתבר דלולבים בזמנינו מוקצין מחמת חסרון כיס כיון דדמיהן יקרים.

והפמ"ג כ' שאם מכין לולב הרבה לפני החג או שמצניעין לשנה הבא בשאר שבתות השנה שעדיין לא הוקצה למצותו, להט"ז מותר לצורך גופו ומקומו, ולהתור"ש אסור מחמת חסרון כיס, ועי' בתולד"ש דלפי"ז אם אינו מצניעו לאחר החג שוב לא הו' מוקצה, ובחיי"א כ' דדינו כאבנים וצורות.

L

☆☆☆

סימן ש"ח

שאלה - מכתב-המלצה (לקבץ לצדקה) אם דינו כמוקצה מחמת חסרון כיס.

תשובה - דינו ככשמל"א (ואם מקפיד עליו ביותר הו' מוקצה מחמת

חס"כ). יש מקום לומר דהו' מוקצה מחמת חסרון כיס, שהדרך להקפיד שלא יטלטלוהו למגני כדי שלא תוקרע ולא תתקלקל, שאז לא יוכל להשתמש בו לצורך תפקידו ויעודו (ודינו כשטרי חובות וכו'), וגם הוא כשמל"א (על כן אף אם רוצה להראותו לאחרים שיראו את התוארים שכתבו עליו אעפ"כ אסור), מיהו יותר מסתבר דלא הו' מוקצה, שאין דרך בני אדם להקפיד על כך בהקפדה יתירה, וכפרט שבדרך כלל עושין מזה העתקות (כל שכן אם הוא מכוסה בנילון).

ופשוט שאם הישב בדעתו להראותו לאחרים בשבת בשביל להתרימם לצדקה (דזה מותר דהו"ל בכלל חפצי שמים) דאינו מוקצה, אלא שמ"מ נראה דהו' ככשמל"א (דאינו מותר

לטלטל אלא לצורך גופן ומקומן) כיון שתפקידו כדי 'שיתנו' כסף לצדקה והוא דבר האסור בשבת, וממילא שמותר לטלטלו לצוגומ"ק, ובכללו להראותו לנדיבים כדי להתרימם, מיהו אולי אסור בשבת להראות המכתב לאחרים לקרותם דהוי בכלל 'שטרי הדיוטות' שאפילו של מצוה אסורה.

ואולי עני שיש לו מכתב המלצה אסור לך להראותו בשבת לאחרים משום איסור ממצוא חפצין, דלגביה לא הו' מצוה (רק לאחרים הנותנים הוא דהו' מצוה), וי"ל שאסור לעני לדבר לעשירים שיתנו לו צדקה, ומה דמבואר בשו"ע סי' ש"ו דפוסקין על הצדקה בשבת י"ל דהיינו ע"י אמצעות גבאי צדק.

☆☆☆

סימן ש"ט

שאלה - ביוזעס-קארד האם מוקצין.

תשובה - דינם ככשמל"א דמותר לצוגומ"ק. שלצורך שימושן

אסור להשתמש בהם משום איסור ממצוא חפצין, וכן אסור לקרותן מחמת איסור דשטרי הדיוטות, והויין ככשמל"א שיש לו שימוש היתר שדרך בני אדם מפעם לפעם להשתמש עמהם לשאר דברים כגון להניחם בין דפי הספר שהוא לומד שם (או בהמפרשים) מאחר שאין דרך בני"א להקפיד עליהם כלל [אבל חכ"א פיקפק ע"ז דלהסוברים דככשמל"א בעינן שיהיה לו שימוש היתר בגופן בשבת היינו תשמיש רגיל, ולעני"ד סגי בתשמיש המזדמן מזמן לזמן].

ילדים המאספים ביוזעס-קארד'ס (למשחק)

יש לדון מה שמצוי שילדים משחקים בכרטיסים כאלו (לאסוף הרבה מיני כרטיסי עסק מהרבה עסקים וחנויות, וגם מתלפים זה עם זה)

ואצלם אינו בגדר א לשחוק עמהם, ולט עמהם כשיגיע אצל ד לאסור משום איסור שאצלם לא שייך כלל מקח וממכר, מ"מ מס וצריכין לחנך גם את שטרי הדיוטות, מיהו של הילדים לקרות ה' אלא להסתכל עלי' החיצוני) י"ל דזה לא דשוב אי

סי

שאלה - מי ע (ומסדר

מוקצין. מהו בכ בכ

תשובה - נר דלסתו

(שאינם מחותמים) ו (שחושש עליהם ע בחדשים שעומדים י כמעות שהם מוקצי כלי שימוש), אבל המעטפה ועומדין אז: (בלע"ז) נראה שא משחקים או תמונות לא ש

ויותר נראה שא קאלעקשע"י

תמיד מכל סוג סטעו אוצר) שג"כ אינו נ עומדין לשימוש, ו איסוף ולהתפאר בד